

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Vajnara a soudkyň JUDr. Hany Douskové a JUDr. Dany Slavíkové ve věci

žalobce: **mBank S. A.**, sídlem Senatorska 18, Warszawa, Polská republika
podnikající prostřednictvím mBank S. A., organizační složka
IČ 27943445, sídlem Sokolovská 668/136d, 186 00 Praha 8
zastoupená advokátem JUDr. Vlastimilem Piherou, Ph. D.
sídlem Jungmannova 745/24, 110 00 Praha 1

za účasti: **Ing. Martin S.**, narozený dne xxx
bytem xxx, xxx
zastoupený advokátem JUDr. Ondřejem Trubačem, Ph. D., LL. M.
sídlem Klimentská 1216/46, 110 00 Praha 1

o nahrazení rozhodnutí Finančního arbitra, k odvolání žalobce mBank S. A. proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne 18. 12. 2019, č. j. 25 C 163/2015-255.

takto:

I. Rozsudek soudu I. stupně **se** ve výroku I. **mění** takto:

Nález Finančního arbitra ze dne 9. 7. 2014, reg. č. 264/SU/2013, ev. č. FA/5270/2014, ve znění rozhodnutí Finančního arbitra o námitkách ze dne 19. 3. 2015, reg. č. 264/SU/2013, ev. č. FA/2928/2015, se mění (resp. nahrazuje)

ve výroku I. takto:

Návrh Ing. Martina S., nar. dne xxx, na určení, že výše úroku z úvěru ze smlouvy o úvěru č. GHL084073484/2012 uzavřené dne 5. 11. 2012 mezi Ing. Martinem S. a institucí mBank S. A. se sídlem Senatorska 18, Warszawa, PSČ 00950, Polská republika, v České republice podnikající prostřednictvím organizační složky IČ 27943445, se sídlem Praha 8, Sokolovská 668/136d, Karlín, PSČ 186 00, je ode dne jejího uzavření 0,05 % p. a., se zamítá,

ve výroku II. takto:

Návrh Ing. Martina S., nar. xxx, aby byla instituci mBank S. A. uložena povinnost zaplatit navrhovateli Ing. Martinu S. částku 65 280 Kč do 3 dnů od právní moci nálezu, se zamítá,

ve výroku IV. takto:

Instituci mBank S. A. se neukládá povinnost zaplatit podle § 17a zákona o Finančním arbitrovi sankci ve výši 15 000 Kč na označený účet do 15 dnů od právní moci nálezu.

- II. Účastník Ing. Martin S. je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 58 140 Kč k rukám advokáta JUDr. Vlastimila Pihery do 3 dnů od právní moci rozsudku.
- III. Účastník Ing. Martin S. je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 8 228 Kč k rukám advokáta JUDr. Vlastimila Pihery do 3 dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

1. Finanční arbitr nálezem ze dne 9. 7. 2014, ev. č. FA/5270/2014, výrokem I. rozhodl tak, že se určuje, že výše úroku z úvěru ze smlouvy o úvěru č. GHL084073484/2012 uzavřené dne 5. 11. 2012 mezi Ing. Martinem S. a mBank S. A. činí ode dne jejího uzavření 0,05 % p. a. Výrokem II. rozhodl, že instituce mBank S. A. je povinna zaplatit Ing. Martinu S. částku 65 280 Kč do 3 dnů od právní moci nálezu. Výrokem III. zamítl návrh Ing. Martina S. na zaplacení úroků z prodlení z úroků z úvěru, které hradil instituci mBank S. A. za trvání smluvního vztahu ze smlouvy o úvěru ve výši převyšující úrokovou sazbu 0,05 % p. a. Výrokem IV. rozhodl, že instituce mBank S. A. je povinna podle § 17a zákona o finančním arbitru zaplatit sankci ve výši 15 000 Kč do 15 dnů od právní moci nálezu. Finanční arbitr dovodil, že instituce porušila § 6 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, když do smlouvy o úvěru neuvedla veškeré předpoklady použité pro výpočet RPSN a veškeré náklady související s úvěrem, které je Ing. Martin S. povinen platit, a současně se Ing. Martin S. ve smyslu § 8 zákona o spotřebitelském úvěru těchto nedostatků smlouvy o úvěru vůči instituci dovolal. Finanční arbitr proto ve výroku I. nálezu rozhodl, že úvěr poskytnutý na základě smlouvy o úvěru se podle § 8 zákona o spotřebitelském úvěru pokládá od počátku za úročený ve výši diskontní sazby platné v době uzavření smlouvy uveřejněné Českou národní bankou, tj. ve výši 0,05 % p. a. Finanční arbitr rozhodnutím ze dne 19. 3. 2015, ev. č. FA/2928/2015, zamítl námítky Ing. Martina S. a námítky společnosti mBank S. A. a nález Finančního arbitra potvrdil.
2. Žalobce mBank S. A. s rozhodnutím Finančního arbitra nesouhlasil a žalobou podanou podle části páté o. s. ř se domáhal, aby bylo rozhodnutí Finančního arbitra nahrazeno ve výrocích I., II. a IV. soudním rozhodnutím.

3. Účastník Ing. Martin S. navrhoval zamítnutí žaloby a poukazoval na to, že žalobce porušil ustanovení § 6 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, podle něhož má uvést povinné informace ve smlouvě, v níž se sjednává spotřebitelský úvěr.
4. Soud I. stupně původně rozsudkem ze dne 22. 3. 2017, č. j. 25 C 163/2015-136, zamítl žalobu, kterou se žalobce mBank S. A. domáhal změny správního rozhodnutí. Dospěl k závěru, že žalobce nesplnil povinnosti podle § 6 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru. Účastník tuto skutečnost řádně uplatnil, a proto se podle § 8 zákona o spotřebitelském úvěru pokládá spotřebitelský úvěr od počátku za úročený ve výši diskontní sazby uveřejněné Českou národní bankou, platné v době uzavření smlouvy a ujednání o jiných platbách na spotřebitelský úvěr jsou neplatná. Přijetím plateb účastníka na úrok nad tuto sazbu vzniklo žalobci mBank S. A. bezdůvodné obohacení, které je povinen účastníku vydat v souladu s ust. § 451 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb. (občanský zákoník). Protože správní orgán rozhodl o sporu správně, soud I. stupně rozsudkem č. j. 25 C 163/2015 - 136 žalobu zamítl, protože dospěl k závěru, že správní orgán rozhodl o sporu správně (§ 250i o. s. ř.).
5. Městský soud v Praze na základě odvolání žalobce rozsudek č. j. 25 C 163/2015-136 jako věcně správný potvrdil rozsudkem č. j. 24 Co 149/2017-196. Uvedl, že podstata sporu spočívá ve výkladu ust. § 6 odst. 1 zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru, podle něhož smlouva, v níž se sjednává spotřebitelský úvěr, vyžaduje písemnou formu a věřitel je povinen v ní uvést informace stanovené v příloze č. 3 zákona. Protože zákon o spotřebitelském úvěru výslovně hovoří o smlouvě, musí být informace obsaženy ve smlouvě o spotřebitelském úvěru, a nikoliv až v dalších souvisejících dokumentech, na které smlouva odkazuje, např. ve Všeobecných obchodních podmínkách apod. Podle přílohy č. 3 zákona musí smlouva vždy obsahovat mimo jiné i náklady na služby notáře či jiné obdobné náklady. Nepostačuje, aby ve smlouvě byl spotřebitel pouze upozorněn na to, že takové náklady vzniknou, nýbrž ve smlouvě musí být tyto náklady vyčísleny. V této věci jde o poplatek za ověření podpisu na zástavní smlouvě a poplatek za návrh na povolení vkladu zástavního práva do katastru nemovitostí. Jde o povinné informace, které musí být spotřebiteli v samotné smlouvě poskytnuty, a to se v daném případě nestalo. Prohlášení stran v přiloženém formuláři nepostačuje, jde pouze o předmluvní informaci o spotřebitelském úvěru a nelze ji pokládat za nedílnou součást smlouvy. Protože zákon o spotřebitelském úvěru požadoval, aby mezi celkovými náklady, které musí spotřebitel zaplatit v souvislosti se spotřebitelským úvěrem, byly uvedeny i náklady na služby notáře či jiné obdobné náklady, a protože žalobce svoji povinnost v tomto směru nesplnil, nastala situace předvídaná v ust. § 8 zákona o spotřebitelském úvěru, tj. spotřebitelský úvěr se úročí diskontní sazbou platnou v době uzavření smlouvy, když spotřebitel uplatnil tuto skutečnost u věřitele.
6. Nejvyšší soud ČR na základě dovolání žalobce shora uvedená rozhodnutí soudů nižších stupňů rozsudkem č. j. 33 Cdo 2807/2018-222 zrušil. NS ČR uvedl, že věřitel je povinen informovat spotřebitele o notářských poplatcích, které musí v souvislosti se spotřebitelským úvěrem uhradit, a o jiných podobných nákladech, jak vyplývá z ust. § 6 odst. 1 a z § 8 zákona o spotřebitelském úvěru. V tomto případě jde o poplatek za ověření podpisu a poplatek za návrh na vklad zástavního práva do katastru nemovitostí. Nelze však bez dalšího dovozovat, že sankce stanovená v § 8 zákona o spotřebitelském úvěru při absenci takových údajů ve spotřebitelské smlouvě dopadá vždy. NS ČR zdůraznil, že z tohoto hlediska je vždy třeba pečlivě zkoumat specifické okolnosti případu tak, aby konečné řešení bylo spravedlivé a zájmy obou stran (banky a klienta) byly vyváženě zachovány. Je nezbytné přihlídnout k celkovému kontextu smlouvy o spotřebitelském úvěru. NS ČR dospěl k závěru, že v dané věci informace o nutnosti zaplatit předmětné poplatky ve smlouvě nebyla opomenuta. Naopak ve smlouvě je vícekrát zmíněno zajištění hypotečního úvěru formou zřízení zástavního práva k označeným nemovitostem.

Z toho muselo být spotřebiteli zřejmé, že vklad zástavního práva do katastru nemovitostí bude nutné v souvislosti s úvěrem provést a že takový úkon podléhá poplatku a není zdarma. Výše poplatku za ověření podpisu ve spojení s poplatkem za návrh na vklad zástavního práva do katastru nemovitostí je vzhledem k celkové výši poskytnutého úvěru zanedbatelná a nelze uvažovat, že by tato informace zásadním způsobem ovlivnila účastníka v rozhodování, zda předmětnou úvěrovou smlouvu uzavře či nikoliv. Banka neměla v úmyslu uvedené poplatky před účastníkem skrývat. Výsledek sporu je spojen s úvahou, zda sankce uvedená v § 8 zákona o spotřebitelském úvěru, která by v tomto případě znamenala, že úvěr poskytnutý účastníku bude úročen diskontní sazbou ČNB (v rozhodném období byla tato sazba 0,05 % p. a.), je vzhledem ke konkrétním specifikům této věci přiměřená (odkaz na stanovisko Soudního dvora ze dne 9. 11. 2016, sp. zn. C 42/15 a na nálezy Ústavního soudu ze dne 10. 4. 2014, sp. zn. III. ÚS 3725/13). Nejvyšší soud ČR dospěl k závěru, že i když banka neuvedla ve smlouvě úvěru v konkrétní výši poplatku za ověření podpisu a poplatku za návrh na vklad zástavního práva do katastru nemovitostí, je dopad sankce uvedené v § 8 zákona o spotřebitelském úvěru vyloučen. Nejvyšší soud ji považuje vzhledem k celkové výši úvěru proti výši poplatku v tomto případě za zcela nepřiměřenou, s tím, že opačný výklad by vedl k bezdůvodnému zvýhodnění účastníka a došlo by k neúměrnému zkrácení práv banky na zisk z poskytování spotřebitelských úvěrů.

7. Obvodní soud pro Prahu 8 po provedeném dalším řízení napadeným rozsudkem ze dne 18. 12. 2019, č. j. 25 C 163/2015-255, opětovně zamítl žalobu, kterou se žalobce mBank S. A. domáhal změny výroků I., II. a IV. dotčeného rozhodnutí Finančního arbitra, a uložil neúspěšnému žalobci povinnost zaplatit účastníku náklady řízení. Soud I. stupně opětovně posuzoval, zda je namístě, aby byla bance uložena sankce ve smyslu § 8 zákona o spotřebitelském úvěru, tj. aby byl spotřebitelský úvěr od počátku úročen ve výši diskontní sazby platné v době uzavření smlouvy o úvěru. Soud I. stupně poukázal na to, že banka porušila ustanovení § 6 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru nejenom tím, že neuvedla konkrétní výši poplatku za ověření podpisu a poplatku za návrh na vklad zástavního práva do katastru nemovitostí, ale i tím, že smlouva o úvěru neobsahovala veškeré předpoklady použité pro výpočet RPSN ve smyslu Přílohy č. 3 odst. 1, písm. f) a písm. l). Upozornil, že tato skutečnost zatím zůstala stranou pozornosti soudního rozhodování. Jak bylo zjištěno, žalobce v rozporu se zákonem do celkových nákladů úvěru nezapočítal poplatek za životní pojištění, který se hradil pravidelně měsíční platbou. Kromě toho u poplatku za přistoupení k životnímu pojištění byl zjištěn rozpor mezi formulářem a smlouvou o úvěru. Z čl. 1 odst. 5 a čl. 5 odst. 1 smlouvy o úvěru vyplývá, že sjednání a pravidelné splácení životního pojištění bylo podmínkou získání úvěru za daných podmínek. Protože poplatek za úřední ověření podpisu, poplatek za řízení o vkladu práva do katastru nemovitostí a náklady na životní pojištění byly bance známy, měly být bankou při výpočtu RPSN zohledněny (§ 3 písm. d) a písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru). Vzhledem k tomu, že tak banka neučinila, porušila ustanovení § 5 a § 6 zákona o spotřebitelském úvěru. Podle názoru soudu I. stupně „RPSN uvedený žalobcem ve smlouvě byl ... nesprávný“ a žalobce si této nesprávnosti musel být vědom. Institut RPSN byl zaveden z toho důvodu, aby spotřebitelé získali srozumitelnou informaci pro srovnání nabídek úvěrů od různých finančních institucí. Protože smlouva o úvěru neobsahovala informace o veškerých známých nákladech spotřebitelského úvěru pro výpočet RPSN a účastník tuto skutečnost uplatnil u žalobce, spotřebitelský úvěr se ve smyslu § 8 zákona o spotřebitelském úvěru pokládá od počátku za úročený ve výši diskontní sazby platné v době uzavření smlouvy; ujednání o jiných platbách na spotřebitelský úvěr jsou neplatná. Přijetím plateb účastníka na úrok nad tuto sazbu vzniklo žalobci bezdůvodné obohacení, které žalobce musí podle ust. § 451 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb. (občanský zákoník) vydat. Žalobci byla správně uložena sankce podle § 17a zákona o finančním arbitrovi. Protože podle názoru soudu I. stupně je nálezy Finančního arbitra správný, byla žaloba podle § 250i o. s. ř. zamítnuta jako nedůvodná. Soud přiznal procesně úspěšnému účastníku Ing. Martinu S. právo náhradu nákladů řízení vzniklých právním zastoupením a úhradou soudního poplatku.

8. Proti tomuto rozsudku podal žalobce mBank S. A. odvolání z důvodů uvedených v ust. § 205 odst. 2, písm. b), c), d), e) a g) o. s. ř. Žalobce upozornil na závěry, ke kterým došel Nejvyšší soud ČR v rozsudku č. j. 33 Cdo 2807/2018-222, jímž byla zrušena v této věci dosud vydaná rozhodnutí soudů nižších stupňů. Namítal, že soud I. stupně porušil princip vázanosti názorem dovolacího soudu a rozhodl svévolně. Pokud soud I. stupně mínil nerespektovat právní názor Nejvyššího soudu ČR, měl své úvahy náležitě vysvětlit v odůvodnění rozsudku. Soud však své rozhodnutí odůvodnil takovým způsobem, že z něj nelze spolehlivě rozpoznat, jaké úvahy vedly k tomu, že se rozhodl neaplikovat závěry Nejvyššího soudu ČR. Tím došlo k závažnému porušení procesních práv žalobce i k porušení práva na soudní ochranu a na spolehlivý proces. Soud I. stupně rovněž nedostatečně zjistil skutkový stav a tím se odchýlil od judikatury soudů vyšších stupňů. Pokud by se dostatečně zabýval provedenými důkazy, nemohl by dojít k závěru, že RPSN bylo ve smlouvě o úvěru uvedeno nesprávně. Ostatně nesprávný výpočet RPSN nenamítal účastník ani finanční arbitr. V této souvislosti žalobce zmínil, že požadavky zákona o spotřebitelském úvěru jsou s ohledem na rozdílnou interpretaci pojmů problematické a činí z výpočtu RPSN nesplnitelný požadavek. Pokud soud či účastník chtějí zpochybňovat výpočet RPSN, musí to řádně odůvodnit. Žalobce má za to, že splnil podmínky § 6 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, protože informace vyžadované v příloze č. 3 k zákonu o spotřebitelském úvěru mohou být obsaženy v dalších souvisejících dokumentech, které tvoří součást smlouvy o úvěru (v tomto případě šlo o „Formulář“, který účastník podepsal). Odkazoval i na závěry uvedené v rozsudku Soudního dvora z 9. 11. 2016 v řízení Home Credit Slovakia a. s. proti Kláře B. Dále uvedl, že zákon o spotřebitelském úvěru je transpozicí Směrnice 2008/48/ES ze dne 23. 4. 2008 do našeho právního řádu. Zákonodárce využil směrnici připuštěnou možnost rozšířit působnost směrnice i na neúčelové úvěry zajištěné nemovitostí. „Formulář“ neobsahoval žádná ujednání, která jsou pro spotřebitele nevýhodná, o kterých by banka předpokládala, že uniknou pozornosti účastníka. Naopak formulář zajišťoval snadnou orientaci spotřebitele v poskytnutých informacích - informace byly uvedeny v přehledné tabulce. Žalobce zřetelně upozornil na předmětné poplatky a konkrétně odkázal na „Formulář“, který účastník podepsal. Ostatně zmíněné poplatky nevstupují do výpočtu RPSN, a proto ani nemohly tvořit předpoklady pro výpočet RPSN. Předpoklady výpočtu RPSN byly uvedeny ve „Formuláři“, který je součástí smlouvy o úvěru, a v něm jsou zřetelně uvedeny i náklady spojené se životním pojištěním. Závěr soudu I. stupně o absenci nákladů životního pojištění není správný. Žalobce také zmínil, že záměrem účastníka již při uzavírání smlouvy o úvěru bylo získat v podstatě neúročené prostředky a že účastník porušil svoji povinnost poctivého plnění závazků. Sankce podle § 8 zákona o spotřebitelském úvěru je nepřiměřená (srovnej stanovisko Nejvyššího soudu ČR v rozhodnutí, které bylo vydáno v této právní věci, názor Soudního dvora i závěry Ústavního soudu ČR). Upozornil i na to, že účastník nikdy znalost informací nepopíral a znalost smlouvy o úvěru i „Formuláře“ stvrdil vlastnoručním podpisem. Ze všech těchto důvodů žalobce navrhoval, aby byl napadený rozsudek č. j. 25 C 163/2015-255 změněn a bylo vyhověno podané žalobě. Požadoval též náhradu nákladů řízení.
9. Účastník Ing. Martin S. ve vyjádření k odvolání žalobce navrhoval, aby byl napadený rozsudek jako správný potvrzen. Uvedl, že soud I. stupně neporušil princip vázanosti právním názorem soudu vyšší instance, protože Nejvyšší soud se nezabýval tím, že ze strany žalobce nebyly uvedeny veškeré předpoklady použité pro výpočet RPSN, tedy právní názor Nejvyššího soudu nereflekoval jednu z klíčových skutkových okolností věci. Soud I. stupně přesně popsal, z jakého důvodu má výpočet RPSN za nesprávný. Pokud jde o poplatek za úřední ověření podpisu, za řízení o vkladu práva do katastru nemovitostí a náklady za životní pojištění, byly tyto poplatky bance známy, a proto měly být bankou při výpočtu RPSN s ohledem na znění ust. § 3 písm. d) a písm. e) zákona o spotřebitelském odběru zohledněny na straně plateb spotřebitele. Jestliže tak banka neučinila, porušila ust. § 5 a § 6 zákona o spotřebitelském úvěru. Tvrzení žalobce, že účastníci ani finanční arbitr ve svém nálezu nenamítali nesprávnost výpočtu RPSN, je nepravdivé.

Nález je právě na takovém argumentu založen a účastník tento argument namítal po celou dobu řízení. Žalobce ve svém odvolání opomíjí účel RPSN. Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2008/48/ES se nevztahuje na úvěrové smlouvy, které jsou zajištěny právem souvisejícím s nemovitým majetkem. Smlouva o úvěru je smlouvou, jejíž právní úprava vychází pouze ze zákona o spotřebitelském úvěru. V ust. § 3 odst. 12 úvěrové smlouvy se uvádí, že do celkových nákladů úvěru se nezapočítává poplatek za přistoupení k životnímu pojištění. Toto ustanovení je v rozporu s ust. § 3 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru. Přistoupení k životnímu pojištění bylo pro účastníka povinností a poplatek za přistoupení k životnímu pojištění měl být zahrnut mezi předpoklady použitými pro výpočet RPSN. Tak rozhodl i soud v související věci vedené pod sp. zn. 22 C 316/2016, rozsudek je pravomocný. S ohledem na účel RPSN a skutečnost, že RPSN představuje informaci o „kupní ceně“, má účastník za to, že její uvedení v nesprávné výši je způsobilé spotřebitele ovlivnit ve výběru bankovního produktu. Uplatnění sankce v daném případě nebylo nepřiměřené, když žalobce vícenásobně porušil své povinnosti vyplývající ze zákona o spotřebitelském úvěru. To, že se účastník domáhá svých práv dle zákona o spotřebitelském úvěru, není zneužitím práva. Účastník dodatečně doplnil, že relevantním dokumentem pro posouzení správnosti výpočtu RPSN je pouze smlouva o úvěru. Podle § 3 odst. 12 smlouvy se do celkových nákladů nezapočítává poplatek za přistoupení k životnímu pojištění. Náklady za životní pojištění nejsou součástí celkových nákladů, tedy ani RPSN. RPSN není vypočteno správně, jak vyplývá i z rozhodnutí Finančního arbitra (viz s. 11-13 nálezu a s. 10 rozhodnutí o námitkách).

10. Odvolací soud přezkoumal odvoláním napadený rozsudek soudu I. stupně (§ 212, § 212a, § 214 odst. 1 o. s. ř.) a po provedeném řízení dospěl k závěru, že odvolání žalobce mBank S. A. je důvodné.
11. Předmětem tohoto odvolacího řízení je rozhodnutí soudu I. stupně v řízení podle části páté o. s. ř., v němž soud I. stupně opětovně rozhodl o sporu mezi účastníky, který vyplývá z úvěrové smlouvy, již účastníci uzavřeli dne 5. 11. 2012. O sporu původně rozhodoval Finanční arbitr. Soud I. stupně věc znovu posuzoval poté, kdy rozsudkem Nejvyššího soudu ČR č. j. 33 Cdo 2807/2018-222 bylo rozhodnuto, že dříve vydaná rozhodnutí soudů nižších stupňů (konkr. rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 8 č. j. 25 C 163/2015-136 a rozsudek Městského soudu v Praze č. j. 24 Co 149/2017-176) se ruší na základě dovolání podaného žalobcem mBank S. A.. V dalším řízení je nezbytné, aby byly respektovány závazné právní názory dovolacího soudu zaujaté v rozhodnutí č. j. 33 Cdo 2807/2018-222. Opačný postup by byl zásahem do právní jistoty.
12. Ve věci došlo ke sporu mezi účastníky, který se týká přiměřenosti uplatnění sankce uvedené v § 8 ve spojení s ust. § 6 odst. 1 zákona č. 145/2010 Sb. (zákon o spotřebitelském úvěru) ve znění do 24. 2. 2013, tj. ve znění účinném ke dni, kdy účastníci uzavřeli smlouvu o neúčelovém hypotečním úvěru. Účastník Ing. Martin S. trvá na tom, že veškeré informace stanovené v příloze č. 3 k zákonu o spotřebitelském úvěru musí být obsaženy v samotném textu smlouvy, kterou se sjednává spotřebitelský úvěr, a že obdržel neúplné informace. Žalobce tvrdí, že „Formulář pro standardní informace o spotřebitelském úvěru“, který účastník podepsal a v němž byly informace účastníku poskytnuty, a to veškeré nezbytné informace, se stal součástí smlouvy o úvěru na základě čl. 16 odst. 1 smlouvy.
13. Podle § 6 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, vyžaduje písemnou formu a věřitel je povinen v ní uvést informace stanovené v příloze č. 3 k tomuto zákonu. Nesplnění této informační povinnosti nebo písemné formy nemá za následek neplatnost smlouvy. Jedno vyhotovení smlouvy musí obdržet spotřebitel v listinné podobě nebo na jiném trvalém nosiči dat.

14. Podle § 8 zákona o spotřebitelském úvěru neobsahuje-li smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, informace uvedené v § 6 odst. 1 a spotřebitel tuto skutečnost uplatní u věřitele, pokládá se spotřebitelský úvěr od počátku za úročený ve výši diskontní sazby platné v době uzavření této smlouvy uveřejněné Českou národní bankou a ujednání o jiných platbách na spotřebitelský úvěr jsou neplatná.
15. Podle přílohy č. 3 odst. 1 písm. l) zákona o spotřebitelském úvěru smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, musí vždy obsahovat náklady na služby notáře či jiné obdobné náklady a dle písm. m) též požadavek na případné zajištění nebo pojištění.
16. Podle stanoviska Nejvyššího soudu ČR uvedeného v rozhodnutí č. j. 33 Cdo 2807/2018-222, které bylo vydáno v této právní věci, sankci stanovenou za absenci povinných údajů – úročení diskontní sazbou uveřejněnou Českou národní bankou platnou v době uzavření smlouvy – není možné aplikovat pouze na základě gramatického výkladu, nýbrž je nutné provést posouzení prizmatem zvláštností spotřebitelských vztahů. V souzené věci se jedná o poplatek za ověření podpisu na zástavní smlouvě a o poplatek za návrh na povolení vkladu zástavního práva do katastru nemovitostí. Nelze bez dalšího dovozovat, že sankce stanovená § 8 zákona č. 145/2010 Sb. při absenci takových údajů ve spotřebitelské smlouvě dopadá vždy. Naopak, je třeba pečlivě zkoumat specifické okolnosti každého případu tak, aby konečné řešení bylo spravedlivé a zájmy obou stran (banky a klienta) byly v tomto řešení vyváženě zachovány. Nejvyšší soud upozornil na to, že již v rozsudku ze dne 12. 7. 2016, sp. zn. 32 Cdo 4838/2015, uveřejněném ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č.133/2017, zaujal ve vztahu k písmenu f) odst. 1 přílohy č. 3 (roční procentní sazba nákladů na spotřebitelský úvěr – tzv. RPSN, veškeré předpoklady použité pro výpočet této sazby a celkovou částku splatnou spotřebitelem, vyjádřenou číselným údajem a vypočtenou k okamžiku uzavření smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr) názor, že „pouze ve výjimečných případech, ve kterých chybné uvedení zákonem vyžadovaných údajů zcela zjevně nemůže ohrozit naplnění shora popsáného účelu právní úpravy, lze uvažovat o tom, že zákonem stanovená sankce se neuplatní. Bude tomu tak například tehdy, nemohl-li chybně uvedený údaj nijak ovlivnit rozhodnutí spotřebitele uzavřít s věřitelem smlouvu o spotřebitelském úvěru“.
17. Nejvyšší soud ČR se postavil na stanovisko, že v projednávané věci je výše poplatku za ověření podpisu ve spojení s poplatkem za návrh na vklad zástavního práva do katastru nemovitostí vzhledem v celkové výši poskytnutého úvěru zanedbatelná. Proto nelze uvažovat, že by tato informace nějakým zásadním způsobem ovlivnila účastníka v rozhodování, zda předmětnou úvěrovou smlouvu uzavře či nikoliv. Odvolací soud doplňuje, že uvedený závěr se v tomto případě uplatní i ve vztahu k poplatku za přistoupení ke skupinovému životnímu pojištění ve výši 14 625 Kč. Informace o nutnosti zaplatit předmětné poplatky ve smlouvě nebyla opomenuta (srovnej další výklad). Jak zmínil Nejvyšší soud ČR, „ochranu spotřebitele není možné chápat jako bezbřehou a je nutné při posouzení, zda je potřeba spotřebitele chránit, oproti situacím, kdy si svou vlastní nedůsledností přivodil pro sebe nepříznivé následky, hledat rovnováhu“.
18. Dle názoru Nejvyššího soudu ČR výsledek sporu v projednávané věci je spojen s úvahou, zda sankce uvedená v § 8 zákona o spotřebitelském úvěru, která by v tomto případě znamenala, že úvěr poskytnutý účastníku by byl úročen diskontní sazbou České národní banky (v rozhodném období byla tato sazba 0,05 % p. a.), je vzhledem ke konkrétním specifikům této věci přiměřená“.
19. Jak bylo zjištěno, dne 5. 11. 2012 Ing. Jirí S. jako žadatel (a Ing. Jitka S.) s žalobcem mBank S. A. uzavřeli podle § 497 a násl. obchodního zákoníku smlouvu o neúčelovém hypotečním úvěru č. GHL084073484/2012, na jejímž základě se banka zavázala poskytnout účastníku neúčelový hypoteční úvěr, tj. zástavním právem k nemovitosti zajištěný spotřebitelský úvěr ve smyslu

zákona č. 145/2010 Sb. ve výši 975 000 Kč a účastník Ing. Martin S. se zavázal úvěr včetně příslušenství splatit za podmínek uvedených v úvěrové smlouvě. V čl. 16 odst. 1 smlouvy o úvěru si účastníci ujednali, že „věci touto smlouvou výslovně neupravené se řídí podmínkami, sazebníkem bankovních poplatků mBank, úrokovým lístkem mBank a formulářem obsahujícím standardní informace o spotřebitelském úvěru, které jsou nedílnou součástí této smlouvy“. Účastník výslovně prohlásil, že „se seznámil s těmito dokumenty, souhlasí s ustanoveními a uznává jeho závazný charakter“. Dne 31. 10. 2012 účastník podepsal „Formulář pro standardní informace o spotřebitelském úvěru“. Odvolací soud zastává názor, že ve smyslu směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ani ze zákona o spotřebitelském úvěru nevyplývá, že by náležitosti smlouvy o spotřebitelském úvěru musely být uvedeny v jedné listině označené jako smlouva (srovnej též rozsudek Soudního dvora EU ze dne 9. 11. 2016, sp. zn. C-42/15). I podle zmíněného rozsudku platí, že „sankce musí být přiměřené závažnosti porušení, která postihují, zejména zajištěním skutečně odrazujícího účinku, přičemž musí respektovat obecnou zásadu proporcionality“.

20. Předpoklady výpočtu RPSN byly uvedeny v rámci „Formuláře“ a jsou mezi nimi uvedeny i náklady spojené s životním pojištěním. „Formulář“ je součástí předmětné smlouvy o úvěru. Spotřebiteli se tak dostalo odpovídajících informací ve smyslu § 6 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru. Jinak odvolací soud plně odkazuje na závěry uvedené v rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR z č. j. 33 Cdo 2807/2018-222, které bylo vydáno v této právní věci. Dopad sankce uvedené v ust. § 8 zákona o spotřebitelském úvěru, které se spotřebitel dovolává, by byl v tomto případě zjevně nepřiměřený (výše řešených poplatků ve vztahu k úvěru ve výši přes 900 000 Kč). Uložení sankce dle § 8 zákona č. 145/2010 Sb. o spotřebitelském úvěru nebylo v této věci namístě. Se zřetelem k výsledku řízení rovněž neměla být bance uložena sankce podle § 17a zákona o finančním arbitrovi.
21. Jak bylo zjištěno, dotčené rozhodnutí Finančního arbitra nebylo správné, a soud I. stupně pochybil, když žalobu podanou mBank S. A. zamítl. Proto byl výrok I. napadeného rozsudku změněn a dotčený nálezn Finančního arbitra byl nahrazen soudním rozhodnutím tak, jak je ve výroku I. tohoto rozsudku uvedeno (§ 250j, § 245, § 220 o. s. ř.).
22. V tomto řízení byl úspěšný žalobce mBank S. A., a proto má právo na náhradu nákladů řízení (§ 142 odst. 1, § 245 o. s. ř.). Advokát zastupující žalobce učinil v původně vedeném řízení před soudem I. stupně 5 úkonů (převzetí zastoupení, žaloba, vyjádření k replice účastníka ze 29. 6. 2016, porada s klientem, účast při jednání dne 10. 3. 2017) po 3 100 Kč podle § 9 odst. 4, písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb. (15 500 Kč) +5× paušální náhrada hotových výdajů advokáta ve výši 300 Kč (1 500 Kč), celkem 17 000 Kč +DPH 21 % ve výši 3 570 Kč, dohromady 20 570 Kč. K tomu je třeba připočítat soudní poplatek z žaloby ve výši 3 000 Kč = 23 570 Kč. V původně vedeném odvolacím řízení učinil advokát zastupující žalobce 3 úkony právní služby (odvolání, doplněk odvolání a účast při jednání 8. 3. 2018) po 3 100 Kč podle § 9 odst. 4, písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb. (9 300 Kč) +3× paušální náhrada hotových výdajů advokáta po 300 Kč (900 Kč), celkem 10 200 Kč + DPH 21 % ve výši 2 142 Kč, dohromady 12 342 Kč. V dovolacím řízení učinil advokát zastupující žalobce 1 úkon po 3 100 Kč +1× náhrada hotových výdajů 300 Kč +DPH 21 % ve výši 714 Kč, dohromady 4 114 Kč. K tomu je třeba připočítat soudní poplatek za dovolání k výši 14 000 Kč, celkem 18 114 Kč. V dalším řízení před soudem I. stupně učinil advokát zastupující žalobce 1 úkon právní služby (účast při jednání 13. 12. 2019) po 3 100 Kč +1× paušální náhrada hotových výdajů advokáta ve výši 300 Kč +21 % DPH ve výši 714 Kč, celkem 4 114 Kč. Do vydání napadeného rozsudku činily náklady vzniklé žalobci částku 58 140 Kč (23 570+12 342+18 114+4 114).

23. V odvolacím řízení byl rovněž úspěšný žalobce, a proto má právo na náhradu nákladů odvolacího řízení (§ 142 odst. 1, § 224 odst. 1, § 245 o. s. ř.). Advokát zastupující žalobce učinil v odvolacím řízení 2 úkony právní služby po 3 100 Kč podle § 9 odst. 4, písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb. (6 200 Kč) + 2 paušální náhrady hotových výdajů advokáta po 300 Kč (600 Kč), celkem 6 800 Kč +DPH 21 % ve výši 1 428 Kč, dohromady 8 228 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze za podmínek uvedených v § 237 o. s. ř. podat dovolání k Nejvyššímu soudu ČR do 2 měsíců od doručení jeho písemného vyhotovení prostřednictvím soudu I. stupně. Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud (§ 239 o. s. ř.).

Praha 1. října 2020

JUDr. Tomáš Vejnar v. r.
předseda senátu